ĽALIE VO VZDUCHU

Jana Bodnárová

Text © Jana Bodnárová 2026
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2026

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-7897-9

Jana Bodnárová

ĽALIE VO VZDUCHU

slovart

Mapa jej tela

„Teda!“

Povedala sama sebe nahlas, lebo vo svojej už dosť pokročilej starobe to robila často.

„Mám vlastné mapy a územia! Ale, prosím vás, len si nemyslite, nemá to vôbec nič spoločné s oným Houellebecqom. S tým jeho, musím uznať, geniálnym románom o vymyslených geniálnych fotografiách máp podľa Michelina. Kedy okrem vymysleného umelca, jeho otca architekta a ruskej milenky, vtiahol do prózy i seba samého, dokonca sa nechal zmasakrovať, odrezať si hlavu, rovnako ako hlavu svojho psa, nechal vyšetrovateľa vraždy v Indii meditovať na zotlievajúce mŕtvoly, aby svoje vnútro človeka zvyknutého na zabíjanie tentoraz extra zabezpečil pri pohľade na ukrutnú vraždu.“

Keď pred rokmi čítala ten román, mala pocit, že sa preklápa do akejsi maskulínnej časti samej seba, že situácie nepreciťuje, skôr chladne analyzuje, a že je to oveľa ľahšie, než byť zavretá v extrémnom cite svojej animy.

„Moje územie je moje vlastné telo. To z neho pozorujem svet!“ dokončila monológ.

A mapu svojho tela považovala za pokrčený papier, ktorý sa po uvoľnení trochu rozpína, kým celkom nezhasne. Podrobne pozná svoju uvädnutú kožu, pod ktorou sa črtajú kosti a takmer žiadne svaly. Veď to – tie kosti! Stuhnuté ako žily a nervy. Čoraz krehkejšie a zraniteľnejšie štruktúry. Keby spadla, kosti by sa rozložili na črepy, špicaté a ostré, akoby sa rozbil sklenený krčah.

Včera dostala od vnuka fotku svojho zahnívajúceho tela, ako ju vytvorila AI. Videla sa na nej nahá – ovisnuté prsia a brucho, príliš chudé ruky i nohy. Bolo v tom niečo odporné ako v pohľade na pavúka, ale i bezbranné a plaché. Skoro tomu zjavu neuverila, no na fotke mala bezpochyby svoju tvár. Trochu upotené vlasy jej ako drôty trčali spod čiapky. Dokonca sa usmievala, ako keby bola šťastná. Presne vedela, že to ju odfotil práve jej vnuk po januárovej lyžovačke v horách. Určite on nariadil AI, aby starú matku vyzliekla a ešte k e-mailu pridal aj vyškerený emotikon. Po prvom návale zlosti bola dokonca v rozpakoch, ako vždy, keď niečomu nerozumela. Nerozumela tomuto svetu a jeho možnostiam. Alebo dokonca nerozumela vlastnému vnukovi, ktorého milovala. Veď priam zbožňovala toho krásneho šestnásťročného chlapca, ktorého, keď bol dieťa, bozkávala na vysoké čelo s ulízanými hnedými vlasmi na jednej strane, presne tak, ako mala aj ona.

Teraz sedí v kresle, na obrazovke len periférne vníma zábery zo zbombardovaných častí Teheránu, ale napodiv nevníma správy, ktoré v nej ešte včera vzbudzovali napätie a úzkosť a ktoré komentovala nahlas:

„Tak tento rok Ohnivého koňa všetko spáli. Možno i celý svet“.

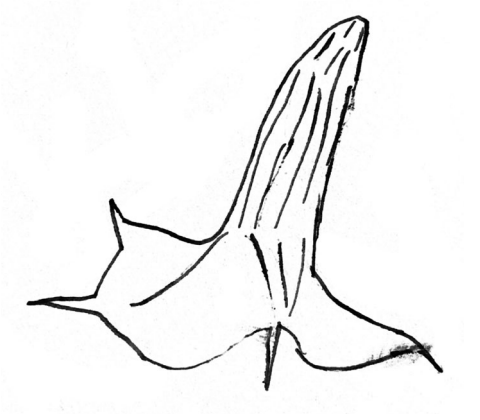
Staršia žena, odborníčka na Irán práve na francúzskom kanáli rozprávala o tom, že syn bývalého šáha Mohammada Rezá Pahlavího v niektorých etnických menšinách v Iráne nie je populárny, pretože tam nežije už celé desaťročia, nepozná ich krajinu a ani teraz sa tam ešte neodvážil ísť, lebo iránska spoločnosť nie je monolitná… Síce jej blesla hlavou spomienka, ako Rezá Pahlaví a jeho krásna žena, vzdelaním architektka, boli na návšteve v Československu. Jej mužskí kolegovia sa vtedy smiali na hlúpej hre s menom šáha:

„Že vraj rezavé pohlavíííí!“

Zavýjali od rehotu.

A teraz nejaká žena z Teheránu hovorila do kamery, že keď sa ráno zobudila, zo susedného bytu počula, ako niekto hrá na klavíri. Na pár sekúnd si pomyslela, že bombardovanie nebolo, že sa začína normálne ráno v jej meste.

Mať krásne sny

Ale dlhšie sa tou spomienkou príliš nezaoberala. Tak veľmi by chcela spať! Mať pekné, nezmasakrované sny! Také, o akých jej rozprávala kamarátka a bývalá kolegyňa K. z už neexistujúceho Ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, ktorá po úmrtí manžela trpela hlbokými depresiami a krutou samotou. Mala so svojím mužom, bývalým rozhlasovým režisérom, šťastné manželstvo, aj keď jej to teraz znie hlúpo alebo aspoň vágne. Žili spolu skoro šesťdesiat rokov a po troch potratoch sa prestali snažiť mať deti. Režisérovi, ktorý pracoval s hlasmi herečiek, sa mimoriadne páčil práve hlas K. Vraj bol vzácne detský, jemný a čistý až do vysokého veku. Že taký hlas je ojedinelý aj u herečiek. Zoznámili sa v rozhlase. Narafičila to spolubývajúca K. z internátu, keď ju poslala na slepé rande s režisérom počas nejakého verejného odposluchu.

Práve K. jej často rozprávala o svojich snoch z detstva: o anjelovi, ktorý sa jej cez okno teperil do izby, ale zachytil sa rúchom o akýsi klinec, alebo o tom, ako raz v sne uvidela Boha. Velikánsky starec v dlhej zrebnej košeli s dlhými vlasmi a dlhou bradou stál na kopci bez jediného stromu či kra a prstom volal malú K. k sebe. Päťročné dievčatko vo svojom sne smelo vykračovalo po zaprášenej cestičke k Bohu

a on si ho dlaňami ako lopaty pritlačil k sebe. K. nikdy nezabudla dodať svoju v sne nevyslovenú vetu: „Aké má tento Boh kostnaté kolená!“ Akoby mali existovať aj iní bohovia, len o nich ešte nevedela.

Otec alebo Syn?

Ona sa pri tejto spomienke usmiala. Napadlo jej, aké bolo zvláštne, že sa K. nesnívalo o Kristovi, ale práve o Bohu. Veď už od čias apoštolov Stvoriteľ síce existoval, ale prvenstvo Otca v citoch veriacich prevzal Syn. Kostol sa stal „telom Krista", tak ako je prítomné v eucharistii spolu s jeho krvou. Nadvláda Syna nad Otcom začala silnieť v jedenástom storočí, v dvanástom ho už vyobrazovali ako Kráľa Kráľov. Objavoval sa v tympanónoch slávnych katedrál, ešte prísny, meravý, mocný... Prejde pár storočí, kým nezľudštie, kým sa nezmení na dieťa, pridržiavané v celkom nemotorných rukách svojej matky Márie, alebo kým sa nestane mladým mužom, napokon zobrazovaným s umučeným telom a tŕňovou korunou na hlave.

Veď práve to ukrižované telo desilo i ju samu, keď bola ešte dieťa. V ich protestantskej rodine síce nemali Krista vysekaného s klincami v dlaniach a prekrížených chodidlách na drevenom kríži. Tú remeselne a v bezpočetných kópiách vyrábanú sošku určenú masám do domácností – Krista ukrižovaného v rozkvete mladosti, a predsa nekonečne smutného. Jej rodičia mali nad posteľou obraz v mohutnom oválnom drevenom ráme, tiež ako z manufaktúry na šírenie kresťanmi milovaného motívu: Kristus modliaci sa

v Getsemanskej záhrade, oblečený v bielom odeve s modrou drapériou cez ľavé plece a hruď. Tmavé, zvlnené vlasy mu padali na plecia. Ona si pamätala i jeho jemný, skoro ženský profil s briadkou a ruky zopäté v modlitbe na akomsi kuse kameňa. Olivový háj bol obľúbeným miestom na pochovávanie Židov. V úzadí však bolo vidno skôr špicaté cyprusy ako pokrivené olivovníky a hlboko dolu stavby mesta Jeruzalem. Ju ako dieťa nedesil ten mladý, zasnený muž, ale skôr mesiac prerezaný oblakom. Žltý, takej farby, akej sú vraj oči vlkov žijúcich v blízkych horách. Mesiac na obraze bol horší, v čomsi zákernejší než ten skutočný, tuberkulózne bledý za oknom rodičovskej spálne.

Koniec ukážky